

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Збірник наукових праць
Рівненського державного
гуманітарного університету

**Актуальні
проблеми
сучасної
філології**

МОВОЗНАВЧІ СТУДІЇ

Випуск XVIII

*Наукові записки
Рівненського державного
гуманітарного університету*

Рівне–2010

ББК 81 Збірник наукових праць Рівненського державного гуманітарного університету.
А 43 Актуальні проблеми сучасної філології. Мовознавчі студії.
4 Вип. 18. – Рівне: РДГУ, 2010. – 265 с.
УДК
811.161.2

У збірнику, присвяченому 70-річчю видатного сучасного вченого-лінгвіста, академіка АН ВШ України, доктора філологічних наук, професора Каленика Федоровича Шульжука, вміщено статті науковців Рівненського державного гуманітарного університету та інших провідних вишів України з актуальних проблем граматичної будови української мови. У полі зору дослідників питання синтаксису, морфології, лексикології, мовної освіти тощо.

Для науковців, викладачів, аспірантів, студентів філологічних факультетів, учителів української мови.

Редакційна колегія:

Головний редактор	Шульжук Каленик Федорович, доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри української мови Рівненського державного гуманітарного університету, дійсний член Академії наук вищої школи України
Заступник головного редактора	Степанова Ольга Іванівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови Рівненського державного гуманітарного університету

Члени редакційної колегії:

1. **Архангельська А.М.**, доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри загального мовознавства та славістики Рівненського інституту слов'янознавства Київського славістичного університету.
2. **Вихованець І.Р.**, член-кореспондент НАН України, доктор філологічних наук, професор, провідний науковий співробітник Інституту української мови НАН України (м. Київ).
3. **Вокальчук Г.М.**, доктор філологічних наук, доцент кафедри української мови Рівненського державного гуманітарного університету.
4. **Загнітко А.П.**, доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри української мови Донецького національного університету.
5. **Кірілкова Н.В.**, кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови Рівненського державного гуманітарного університету.
6. **Кузьмич О.О.**, кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови Рівненського державного гуманітарного університету.
7. **Мандрик Н.В.**, кандидат філологічних наук, доцент кафедри методики викладання та культури української літератури Рівненського державного гуманітарного університету.
8. **Мірченко М.В.**, доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри української мови Волинського національного університету імені Лесі Українки.
9. **Тищенко О.В.**, доктор філологічних наук, професор, проректор з наукової роботи Рівненського інституту слов'янознавства Київського славістичного університету.
10. **Шкарбан Т.М.**, кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови Рівненського державного гуманітарного університету.
11. **Шульжук Н.В.**, кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри методики викладання та культури української мови Рівненського державного гуманітарного університету.

Упорядник: Степанова О.І.

Друкується за рішенням вченої ради
Рівненського державного гуманітарного університету
(протокол № 10 від 30.04.2010 р.)

Адреса редакції: 33000, м. Рівне, вул. С. Бандери, 12. Рівненський державний гуманітарний університет.
(вул. Остафова, 31; кафедра української мови)

функцій. Процес творення загальних назв від пропріативів у термінології відрізняється від аналогічного процесу в загальноживаній мові. Спеціальні мовні одиниці, утворені на основі власних імен, не мають емоційного забарвлення на противагу переважно емоційно маркованій апелативній відомій лексиці загальноживаної мови, що уможливило виокремлення термінологічної епонімізації як різновиду апелативації.

ЛІТЕРАТУРА

1. Даниленко В. П. Русская терминология: Опыт лингвистического описания. – М.: Наука, 1977. – 248 с.
2. Іващенко В. Трансонімічні найменування у номенклатурно-термінологічній системі // Ономастика і апелативи: Збірник наук. праць. – Дніпропетровськ, 2001. – Вип. 14. – С. 73–77.
3. Карпенко Ю. О. Синхронічна сутність лексико-семантичного способу словотвору // Мовознавство. – 1992. – № 4. – С. 3–10.
4. Карпенко Ю. О. Творення загальних назв від власних // Українська мова і література в школі. – 1973. – № 10. – С. 23–30.
5. Комарова Р. А. Семантическое преобразование антропонимов как способ вторичной номинации (на материале немецкого и русского языков) // Вопросы

романо-германского языкознания. – Саратов: Изд-во Саратовского ун-та, 1986. – Вып. 8. – С. 93–101.

6. Королева И. Н. Использование онимов в процессах апеллативации: На материале территориальных вариантов французского языка Франции, Канады, Африки : Автореф. дис. ... канд. филол. наук. – Саратов, 2004. – 24 с.

7. Морозова Л. В. Дифференциальные признаки термина: структурные и статистические свойства английского языка // Ученые записки Калинин. пед. ин-та. – Калининград, 1969. – Т. 64. – Вып. 2. – С. 223–249.

8. Муравлева Н. В. Апеллативация имен собственных и фоновые коннотации // Коннотативные аспекты семантики в немецкой лексике и фразеологии: Межвуз. сб. науч. тр. – Калинин, 1987. – С. 75–84.

9. Отин Е. С. Из заметок к лекциям по топонимике // Восточноукраинский лингвистический сборник. – Вып. 6. – Донецк: Донеччина, 2000. – С. 37–54.

10. Отин Е. С. Коннотативные онимы и их воспроизведение в историко-этимологическом словаре русского языка // Вопросы языкознания. – 2003. – № 2. – С. 55–72.

11. Суперанская А. В. Апеллатив – онома // Имя нарицательное и собственное. – М.: Наука, 1978. – С. 5–34.

SUMMARY

The paper considers the peculiarities of the processes of the proper names' transition to appellatives in the commonly used language and terminology; an attempt of their delimitation is made; the meaning of the terms eponymization is elucidated.

УДК 81'271:070.41

Тамара ШЕВЧУК

ЗАПОЗИЧЕНІ ЛЕКСЕМИ НА ПОЗНАЧЕННЯ ОСІБ, ЯКІ ЗАЙМАЮТЬСЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ, В СУЧАСНИХ ЗАСОБАХ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ

Стаття присвячена аналізу запозичених лексем на позначення осіб, які займаються фінансово-економічною діяльністю, в сучасних засобах масової інформації.

Ключові слова: словниковий склад, номінативна актуальність, лексико-семантичний рівень.

Одним із елементів громадського життя, який активно реагує на суспільні процеси й віддзеркалює їх, є засоби масової інформації. Їх вплив дуже великий на громадську свідомість. Здатність швидко й майже тотально охоплювати найширші аудиторії дає їм змогу формувати суспільну думку, визначати духовні цінності. Ось чому мова засобів масової інформації важлива й актуальна проблема сучасних досліджень.

Розвиток і вдосконалення мови як засобу спілкування відбувається насамперед у сфері одиниць лексико-семантичного рівня – слів, які становлять відкриту, динамічну систему. Функціонування словникового складу української мови постійно супроводжують такі

процеси, як: 1) поява нових лексичних одиниць, покликаних до життя потребами називання тих або інших конкретних предметів у найширшому розумінні цього поняття, суспільних процесів і явищ, абстрактних понять різноманітних галузей науки, духовної та матеріальної культури тощо;

2) віддалення на периферію лексичного складу частини слів у зв'язку з втратою ними номінативної актуальності, спричиненої частковою або повною втратою суспільної ваги відповідними конкретними реаліями, соціально-політичними процесами, абстрактними поняттями [2, с. 43].

Із розвитком ринкових відносин спостерігаються

лексико-семантичні процеси в словниковому складі української мови, пов'язані з фінансово-економічною й торгівельною діяльністю суспільства. Міжнародна економічна діяльність нашої країни сприяла тому, що в українській мові з'явилася і з'являється велика кількість запозичених слів, зокрема, слів на позначення назв осіб, що займаються фінансово-економічною діяльністю. Розгортаючи українські газети, ми часто зустрічаємо такі заголовки: «Портрет **аутсайдера**, котрий намагається купити урядовця!» (Правда України); «Полювання на митних **брокерів**» (Українська газета); «**Брокера** замовляли?» (Дзеркало тижня), «Полювання» на **аудиторів**» (Львівський замок); Сорочинський ярмарок як школа нового українського **негоціанта**» (Дзеркало тижня). Як зупинити вітчизняного **рейдера**? (Українська газета); **Рейдери** не сплять! (Українська газета); Міністерство освіти і науки протидіє **рейдерам** (Освіта України); **Маклер – друг чи ворог? Чорні маклери не дримають** (Українська газета).

Найчастіше слова, що позначають осіб, які займаються фінансово-економічною діяльністю, англійського, французького, німецького походження. Наприклад, слова **англійського походження**:

Андеррайтер. 1. Маклер, який займається операціями з цінними паперами. 2. Фізична або юридична особа, яка гарантує, за певну винагороду, емітентові цінних паперів їх продаж на ринку на узгоджених умовах. 3. У страхуванні – висококваліфікована і відповідальна особа страховика, уповноважена виконати необхідні процедури по розгляду пропозицій і прийняттю ризиків на страхування (Сучасний економічний словник, С. 18). Наприклад: *Однак рейтинг рейтингом, а про реальний стан справ скажуть інвестор та андеррайтер – своїм бажанням викуповувати муніципальні облигації Львова на вигідних для міста умовах* (Львівська газета).

Брокер – окрема особа, що сприяє здійсненню роздрібних операцій (комерційних, кредитових, страхових, фрахтових та ін.) між зацікавленими сторонами (клієнтами) за їх дорученням і за їх рахунок (Сучасний економічний словник, С. 27). У ЗМІ слово брокер зустрічається у таких словосполученнях: **вексельні брокери** (посередники в угодах з обліку та переобліку векселів), **дисконтний брокер** (брокер, що надає послуги з обслуговування інтересів самостійного інвестора на фондовому ринку за певну плату (комісію); **страховий брокер** (юридична або фізична особа, що має дозвіл виступати посередником між страхувальниками і страховиками). Наприклад: *На думку учасників ринку, це зробить операції з цінними паперами анонімними і позбавить брокерів можливості маніпулювати вартістю цінних паперів* (Українська газета).

Дисконтер – працівник банку чи приватна особа,

яка робить розрахунки за векселем або іншим борговим зобов'язанням, дисконтує їх. // Службовець банку, який займається обліком векселів (Сучасний економічний словник, С. 45). Наприклад: *Пограбували це двох приватних дисконтерів, які, щоб не повертати до себе уваги податкових інспекторів, не заявляли в міліцію* (Львівський замок).

Дилер. Фізична або юридична особа, що здійснює перепродаж товарів, а також цінних паперів і валют. // Член фондової біржі, який бере участь у біржових торгах від власного імені та власним коштом (Сучасний економічний словник, С. 39). Вживається у таких стійких словосполученнях: **винятковий дилер** – збутовий агент, який торгує продукцією лише одного виробника; **дилер по свічам** – особа, яка спеціалізується на товарах, призначених для погашення сальдо у двосторонній торгівлі (по клірингу) і в торгівлі з третіми особами; **офіційний дилер** – посередник (юридична або фізична особа), який уповноважений урядом або центральним банком здійснювати валютні операції. Наприклад: *Своє рішення дилер пояснив бажанням рухатися в руслі світових тенденцій, де спостерігалось значне падіння цін на нові автомобілі* (Українська газета).

«Дайте **дилеру** на чай, і це містичним чином вплине на вашу гру» (Рівненська газета). "Ви у нас **дилером** будете?", – перепитує дівчина-бармен покерного клубу. "Менеджеру допомагатиму", – відказую. Її колега іде кликати **менеджера** (Українська газета).

Інвестер. Особа, що робить інвестицію; вкладник. // Фізична або юридична особа, що здійснює довгострокове вкладення коштів у яку-небудь справу з метою одержання прибутку (Сучасний економічний словник, С. 49). Наприклад: *кілька тижнів тому інвестори газети відмовилися від подальшого фінансування проекту, що й спричинило скорочення витрат. Тривають пошуки нових інвесторів*. Потенційні **інвестори** розмірковують...». (газета «Пульс Києва»). У ЗМІ зустрічаємо: **агресивний інвестор** – покупець цінних паперів, який готовий на ризик заради отримання високих прибутків; **індивідуальний інвестор** – окрема юридична чи фізична особа, яка здійснює інвестиції; **портфельний інвестор** – інвестор, який купує акції акціонерних товариств виключно з метою отримання поточного доходу; **стратегічний інвестор** – інвестор, який прагне придбати контрольний пакет акцій акціонерного товариства.

Камбіст. Особа, яка здійснює вексельні і валютні операції (Сучасний економічний словник, С. 61).

Маклер. Професійний посередник в укладанні торговельних та біржових угод (Сучасний економічний словник, С. 261). У ЗМІ: **Біржовий маклер** – особа, що виконує функції посередників на фондовій, товарній і

валютній біржах за комісійну винагороду; **зарєєстрований маклер** – член біржі, який купує і продає цінні папери за свій рахунок; **операційний маклер** – маклер, що здійснює біржові операції за дорученням брокерів і за їхній кошт; **чорні маклери** – ріелтери, які працюють, як правило, поодинці і не мають відповідної ліцензії. Наприклад: *Нині на ринку нерухомості є майже 300 офіційно зарєєстрованих агентств нерухомості, у яких працює понад 1000 маклерів. І всі мають роботу. Окрім того, є і так звані чорні маклери, які, щоб заволодіти чужим помешканням, не зупиняються ні перед чим. Як вигідніше купити житло – з маклером чи без нього? Ці та низку інших запитань “Газета” адресувала маклеру з багаторічним досвідом одного львівського агентства нерухомості Любомирові Мельнику (Високий замок).*

Менеджер. Людина, яка відповідає за координацію і контроль над організацією праці. // Той, хто управляє промисловим, торговим, фінансовим і т. ін. підприємством (Сучасний економічний словник, С. 282). Наприклад: В університетах не готують керівників, а тим часом фірми потребують досвідчених менеджерів, які мали б сучасний світогляд, досвід розвитку бізнесу, вміли б будувати команди й управляти ними. Такими керівниками стають, на них не можна вивчитися (Львівська газета). *Розмови про те, що вітчизняну галузь охорони здоров'я врятують менеджери, – не нові (Ваше здоров'я).*

Принципал. 1. Основна особа (боржник) у борговому зобов'язанні. // Особа, від імені якої діє агент, представник. // Юридична особа, від імені якої діє посередник. // Представник, для якого брокер виконує наказ. // Дилер, який бере участь в угоді за свій рахунок. // Особа, що бере участь у біржових операціях за свій рахунок. 3. Основний, головний боржник у зобов'язанні (Сучасний економічний словник, С. 321). Наприклад: *Пошук споживачів, обговорення з ними істотних умов продажу товарів принципала, передача принципалу замовлення споживача (Факти).*

Рейдер. Фізична або юридична особа, що здобуває акціонерну компанію без згоди її акціонерів, працівників, адміністрації, яка використовує з цією метою процедуру купівлі на відкритих торгах, яка агресивно скуповує контрольний пакет акцій (Сучасний економічний словник, С. 352). Поряд зі словом **рейдер** часто у ЗМІ зустрічається **рейдерство**. Наприклад, у статті «**Рейдерство** як сумна ознака нової України» (газета «Луцький замок») доступно для читачів пояснюється смисл слова **рейдерство**: *Становлення нової держави завжди проходить низку етапів. Одним із них є етап влади грубої сили при наявності проголошеної, але вицент позбавленої дії влади закону. Точніше сказати, закон у цей час діє на користь сильних и захищає саме їх. Це і є те, що називає світ словом «рейдерство», або*

«корупція» – якщо поглянути на цього змія з боку іншої його голови.

Ріелтер, ріелтор. Агент, торговий посередник з купівлі-продажу нерухомого майна (Сучасний економічний словник, С. 359). Наприклад: *Завдяки діяльності інших бірж у вжиток увійшли еквіваленти терміну «брокер»: німецький «маклер», французький «куртьє» чи «біржовий агент». Разом з тим, у світі давно існує однозначне поняття АГЕНТА ПО ПРОДАЖУ БУДИНКІВ І МАСТКІВ (від англ. REALTY – нерухомість), тобто в нашій транскрипції **ріелтер** чи **ріелтор** (Рівненська газета). **Ріелтер**, який думав, що ми продаємо магазин, одразу запропонував звести з банком, який купить приміщення за 3,5 мільйона доларів (газета «Львівський замок»).*

Запозичення з французької мови:

Акціонер. Власник акцій; член акціонерного товариства (Сучасний економічний словник, С. 9). Наприклад: *Дрібний акціонер – не означає безправний (Рівненська газета).*

Комітент. Юридична або фізична особа, яка доруचाє комісіонерові здійснити за винагороду певну операцію – комісійну, посередницьку, купівлю, продаж, укладення угоди тощо (Сучасний економічний словник, С. 65). *Чи має право комітент на нульову ставку ПДВ при експорті? (Луцький замок).*

Відносини між комісіонером і **комітентом** не можна охарактеризувати як торгівлю, оскільки товар **комітент** комісіонеру не продає (Правда України). А от **комітент**, якщо не так ляжуть карти, може вскочити у справжню халепу (Рівненська газета).

Фінансист. 1. Фахівець у галузі фінансових операцій. // Фахівець із теорії фінансів, у галузі фінансових наук. 2. Той, хто здійснює великі грошові операції; банкір (Сучасний економічний словник, С. 503). Наприклад: *За словами фінансиста, на цьому телеканалі пройшла інформація про його зв'язки з опальним російським олігархом Борисом Березовським (Рівненська газета).*

Куртьє. Те саме, що маклер, агент, брокер (Сучасний економічний словник, С. 69). Наприклад: *Посередником є маклери (Швейцарія) і куртьє (Франція)... (Правда України).*

Запозичення з німецької мови:

Аудитор, аудитор. Фінансовий інспектор, контролер. // Кваліфікований фахівець з перевірки бухгалтерських балансів юридичних осіб (підприємств, банків, акціонерних компаній) (Сучасний економічний словник, С. 18): Наприклад: *У середньому один український аудитор протягом року отримує приблизно 30–40 замовлень (власне аудит і супутні послуги). Попит на послуги аудиторів найближчим часом зростає щонайменше вдвічі. ... Як і в усьому світі, українські аудитори*

певним чином незалежні від замовників. Бідний замовник не завжди може оцінити роботу **аудитора**, і аудитор вимушений пристосовуватися до нього, а не диктувати йому вартість своїх робіт (*Правда України*).

Негоціант. Купець, комерсант, що торгує оптом як правило за межами своєї країни і здійснює масштабні торговельні операції (Сучасний економічний словник, С. 290).

Прокурис. Довірена особа підприємства з необмеженими повноваженнями на укладання торговельних угод (Сучасний економічний словник, С. 329). Наприклад: *Бувають випадки, коли товариство представлено довіреною особою (прокурисом), як учасники товариства командисти не мають права на представництво, але можуть представляти товариство як прокуриси і торгові уповноважені (Факти)*.

Трансант. Кредитор (трансант), що складає вексель (тратту), в якому міститься проста і нічим не обумовлена пропозиція боржника, векселедавця (трансанта) іншій особі, платнику (трасату) в зазначений строк здійснити платіж кредитору, векселедержателю (ремітенту) (Сучасний економічний словник, С. 415). *Трансант перевершив себе (Луцький замок)*.

Серед цих запозичених слів є неологізми, вони з'явилися недавно. Наприклад, *менеджер, маркетолог, брокер, дилер*. Цікава історія слова **маркетолог**. Якщо в розмові з іноземцем хочете сказати, що ви фахівець з маркетингу, говорите: "I'm marketer", тому що marketer – маркетолог. Слова маркетолог взагалі немає в англійській мові, його придумали ми самі (маркет – ринок, лог – суфікс, позначаючий "дослідник в своїй області"). Вже в цьому слові криється помилка, через яку люди думають, що маркетологи – дослідники ринку. Дослідники ринку – це вузькоспеціалізовані маркетологи. У англійській мові є три варіанти нашого "маркетолога": marketer – фахівець з маркетингу, director of marketing – директор з маркетингу, marketing manager – менеджер з маркетингу, керівник відділом збуту, тобто начальник всіх збувальників. У нас вже укорінилося це поняття, і люди чи навряд сприйматимуть різницю між маркетологом і менеджером з маркетингу. Тому іноді говорять, що у нас і в США різний маркетинг. Маркетолог – це в першу чергу людина, що займається оптимізацією процесів усередині відділів компанії і процесів, пов'язаних із зовнішньою взаємодією (газета «День», № 359).

Активізувалося функціонування ряду лексем, які раніше вживали, характеризуючи капіталістичний устрій. Наприклад: слово **ремітент, прокурис**. А сьогодні вони зустрічаються і в українському суспільстві як назви осіб, що займаються фінансово-економічною діяльністю в Україні.

Іменник **аудитор (авдитор)** має застарілі значення: 2. *заст.* У дореформених семінаріях – учень, призначений учителем перевіряти, як вивчили урок його товариші. 3. *заст.* Прокурор (Сучасний економічний словник, С. 19).

У деяких словах відбулися зміни в семантичній структурі окремих лексем. Наприклад, англійське слово **аутсайдер** належить до спортивної термінології, де означає: «спортсмен або команда, що посідає останні місця у змаганнях». Як економічний термін це: 2. Біржовий спекулянт-непрофесіонал. 6. Брокер, який не є членом біржі, але який має дозвіл на роботу в торговельному залі при дотриманні встановлених правил біржової роботи (Сучасний економічний словник, С. 20). Наприклад: *Емоція соціального незадоволення охоплює спочатку аутсайдерів, а через них і все суспільство. Аутсайдеру є в будь-якому суспільстві, але кількість і якість їх різні. Кількість аутсайдерів в Україні давно перевищила за критичну межу, тому різнокольорові майдани та революції нам, як Африці та Латинській Америці, гарантовані (Правда України)*.

Як видно з наведених прикладів, запозичені лексеми на позначення осіб, які займаються фінансово-економічною діяльністю широко вживається у засобах масової інформації.

ЛІТЕРАТУРА

1. Божко В. Руйнівна небезпека запозичень (на матеріалі ЗМІ початку ХХІ сторіччя) / В. Божко // Мовознавчий вісник : Зб. наук. пр. – Черкаси : Брама-Україна, 2006. – Вип. 3. – С. 177–183.
2. Баранник Д. Х. Українська мова на межі століть / Баранник Д. Х. // Мовознавство. – 2001. – № 3. – С. 40–47.
3. Б. А. Райзберг, Л. Ш. Лозовский, Е. Б. Стародубцева. Сучасний економічний словник. – К.: Инфра-М, 2009. – 512 с.
4. Вакуленко М. Транслітерація і трансплігатація / М. Вакуленко // Вісник Нац. ун-ту «Львівська політехніка». Серія «Проблеми української термінології» – 2009. – № 648. – С. 139–142.

SUMMARY

The article is sacred to the analysis of the adopted lexemes on denotations of persons, which carry on financially-economic activity, in modern mass medias.

ЗМІСТ

Вітаємо з ювілеєм!	3
Труш Т.М. Слово вчителя.....	4
Розділ І. Актуальні проблеми синтаксису	6
Гуйванюк Н.В. Складносурядні речення ускладненої структури	6
Кульбабська О.В. Класифікаційні параметри простого неелементарного речення в синтаксичній концепції К.Ф.Шульжука	11
Кузьмич О.О. Імплицитні елементи в структурі складного речення	15
Шкарбан Т.М. Засоби стислості структури складних конструкцій з однорідною супідрядністю.....	18
Волощук Р.М. Зовнішні синтаксичні актуалізаційні категорії речення.....	21
Давнюк С.В. Особливості семантики складних сурядно-підрядних конструкцій в українській мові	24
Ричагівська Ю.Є. Типи семантико-синтаксичних відношень у складному реченні віршованого жанру	27
Каленич В.М. Адвербіальні синтаксеми у двоскладних реченнях з одновалентними дієслівними предикативами	32
Щербачук Н.П. Імплицитність – експліцитність синтаксем у простих реченнях-репліках діалогічних єдностей типу питання-відповідь	36
Пітель В.І. Незакінчені речення: проблема синтаксичного аналізу.....	40
Пацаранюк Ю.М. Синтаксичні конвергенції як форма реалізації іронії у структурі речення.....	43
Межов О.Г. Орудний відмінок як основний морфологічний варіант інструментальної синтаксеми.....	46
Роїк О.Ю. Семантична нівеляція порівняльних сполучників у структурі складнопідрядних речень.....	50
Костусяк Н.М. Формально-синтаксичні та комунікативні ознаки знахідного відмінка іменників.....	55
Розділ ІІ. Проблеми мовознавчих теорій.....	60
Загнітко А.П. Сучасні класифікації концептів: теоретичний і прикладний аспекти	60
Архангельська А.М. Еталон та анти-еталон чоловічої краси у дзеркалі української мови	67
Мединська Н.М. Проблема предметних та ознакових слів у сучасній лінгвістиці: семасіологічний аспект.....	71
Воробйова Л.М. Слово та його значення: психолінгвістичний аспект	74
Пальчевська О.С. Просторово-орієнтаційний код в українській фразеології.....	78
Войцешук Л.А. Синергетика мови як вияв її духовної сутності в лінгвофілософських концепціях вітчизняних учених.....	81
Бобрикова Ю.В. Мовні реалії та проблеми перекладу.....	86
Розділ ІІІ. Актуальні питання культури мовлення	90
Єрмоленко С.Я. Культура мови і мовні ідеали суспільства.....	90
Сюта Г.М. Поетичне слово-образ як знак української культури.....	94
Весельська Г.С. Нові явища у функціонування єдналих сполучників в українській літературній мові на початку ХХІ століття	97
Шульжук Н.В. Молодіжний жаргон як лінгвосоціальне явище.....	101
Желязкова В.В. Стилїстичні засоби вираження оцінки у сучасному політичному дискурсі ЗМІ України.....	106
Вокальчук Є.Л. Культурно мовні проблеми спортивного теледискурсу	110
Розділ ІV. Актуальні проблеми лексикології	114
Вокальчук Г.М. Українська індивідуально-авторська неологія та неографія: стан і перспективи	114
Шульга Т.А. Семантико-синтаксичні прийоми створення комізму.....	118
Адах Н.А. Оказіональні іменники зі значенням конкретної предметності в поетичному словнику Василя Барки	121
Гаврилюк Н.В. Особливості еволюції індивідуально-авторської лексичної номінації в поезії неокласиків	124
Тимочко О.Б. Основні тенденції у словотворчій практиці поетів-дисидентів 60-70-х років ХХ ст.	127
Тиха Л.Ю. Метафора Марії Матіос: семантичні типи та синтаксичні особливості їх реалізації (на матеріалі малої прози).....	130

Степанова О.І. Проблеми унормування та стандартизації наукової термінології.....	134
Дзюба М.М. Специфіка процесу апелятивзації у сфері наукової термінології	137
Шевчук Т.Б. Запозичені лексеми на позначення осіб, які займаються фінансово-економічною діяльністю в сучасних засобах масової інформації.....	141
Кірілкова Н.В. Фольклоризми у повістях Миколи Вінграновського	145
Панцьо С.Є., Лісняк Н.І. Складні слова як засіб емотивності у поезії Д. Павличка.....	149
Розділ V. Актуальні питання лінгвістики тексту, історії української мови, топонімики, діалектології.....	153
Сікорська З.С. Прийменникові конструкції як вада професійного мовлення.....	153
Олексієвцев Л.С. Функціонально-стилістичні особливості тексту офіційно-ділового стилю	159
Карчевська О.Р. Мовна організація портрета людини в українській прозі 20-30 років ХХ ст. (на матеріалі повістей Б.Антоненко-Давидовича	164
Бибик С.П. Розмовно-діалогічна мова в художній оповіді (на матеріалі творів Григора Тютюнника	167
Мялковська Л.М. Конкретно-чуттєвий компонент у мовотворчості І.Нечуя-Левицького	171
Пітель В.М. Народна етимологія і суміжні мовні явища	175
Мандрик Н.В. Народне розмовне джерело як матеріал художньої творчості в Україні 17-18 ст	179
Бісовецька Л. А. Відіменний словотвір дієслів за допомогою суфікса <i>-и-</i> в українській мові: історія і сучасність.....	183
Бачкур Р.О. Лінгвістична типологія назв тварин як твірної бази в українській мові.....	187
Каленюк С.О. Топоніми як ваговий шар ономастичного простору у творах Уласа Самчука.....	192
Джочка І.Ф. Лексико-семантична типологія іменників з кількісним значенням (на матеріалі гуцульських говірок).....	195
Кисіль К.С. Семантика номінативних знаків глутонімії (на матеріалі словника «Арго нововижівських кожухарів на Волині» Й.Дзензелівського).....	201
Лавренчук М.В. Питання системного дослідження матеріальної лексики західно-поліських говірок	205
Розділ VI. Актуальні проблеми зіставного мовознавства.....	210
Даниленко Л.І. Становлення лінгвокогнітивної парадигми в чеському мовознавстві.....	210
Погрібна Т.А. Комунікативно-прагматичні особливості чеських народних прикмет	213
Кондзеля О.С. Засоби комізму в польському художньому дискурсі (Katarzyna Grosnowa «Nigdy w zygii!» і «Serce na temblaku»).....	217
Філь О.М. Культурноспецифічні слова у ролі запозичень в етнічних мовних картинах світу (на матеріалі української та польської мов)	222
Семагин Т.С. Реконструкція слів-імен концептів <i>прекрасне/потворне</i> в англійській та українській мовах.....	224
Яскевіч Ю.В. Етимологічний аспект аналізу концепту <i>страх</i> в англійській, українській та французькій мовах	228
Бісовецька Т.В. Реконструкція номінацій соціального статусу людини тематичного поля «Сімейні стосунки».....	232
Дутчак Н.М. Демінутивна семантика у сфері дієслова.....	236
Розділ VII. Актуальні проблеми мовної освіти.....	240
Хом'як І.М. Орфографічна культура писемного мовлення.....	240
Лещенко Г.П. Комунікативні завдання у системі вивчення морфології у 6-7 класах загальноосвітніх шкіл	243
Златів Л.М. Засвоєння основних способів підвищення інформативності тексту студентами-філологами	250
Антончук О.М. Психологічні умови формування орфографічних умінь і навичок в учнів 6-7 класів	254
Ковальчук Н.П. Символіка знаків пунктуації в електронній письмовій мові.....	257

Наукове видання
Збірник наукових праць
Актуальні проблеми сучасної філології
Мовознавчі студії
Випуск XVII

Упорядкування та наукове редагування
Степанова О.І.

Технічний редактор
Литвак А.М.

ББК 81 Збірник наукових праць Рівненського державного гуманітарного університету.
А 43 Актуальні проблеми сучасної філології. Мовознавчі студії.
4 Вип. 18. – Рівне: РДГУ, 2010. – 265 с.
УДК
811.161.2

Здано до набору _____ . Підписано до друку _____
Формат 70x100¹/₁₆.
Папір офсетний. Друк на ризографі.
Гарнітура Times New Roman Cyr.
Умовн. друк. арк. 8.0.
Тираж 300 прим. Зам. 57/1.

Видавничі роботи: редакційно-видавничий відділ РДГУ
33000, м. Рівне, вул. С.Бандери, 12.
Рівненський державний гуманітарний університет.
Адреса редакції: м. Рівне, вул. Остафова, 31; кафедра української мови